
Vergaderjaar 2018–2019

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Q

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2018

Hierbij bied ik u aan de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 15 oktober 2018.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 15 OKTOBER 2018

Externe aspecten migratie

De Raad zal spreken over de ontwikkelingen met betrekking tot de externe dimensie van migratie sinds de Europese Raad van juni 2018. In de discussie zal worden stilgestaan bij de daling van het aantal migranten dat de EU heeft bereikt, evenals bij de resultaten die zijn geboekt via het EUTF (*EU Emergency Trust Fund*). Dit gaat om onder meer de aanpak van mensenhandel en mensensmokkel, terugkeerresultaten van de AU-EU-VN-evacuatiemissie van migranten uit Libië en de diverse investeringen om grondoorzaken van irreguliere migratie aan te pakken. Ook zal de Raad spreken over de recente toename van het aantal migranten dat via de Westelijke Mediterrane Route Europa bereikt en de verslechterde veiligheidssituatie in Libië dat vrijwillige terugkeer van gestrande migranten bemoeilijkt.

Tevens zullen ministers van gedachten wisselen over de ontwikkeling van ontschepingsarrangementen in Noord-Afrika en gecontroleerde centra in de EU, waartoe de Europese Raad in juni heeft opgeroepen.

Het kabinet zal in de Raad aandacht vragen voor de integrale aanpak zoals geformuleerd in de migratieagenda (zie Kamerstuk ref. 2199350, 29 maart 2018). Het kabinet streeft voortgang na op zowel de interne als de externe dimensie en op alle onderdelen van de migratieroutes, in Europa en daarbuiten. Op de externe dimensie is van belang dat Europa blijft investeren in het aanpakken van grondoorzaken van irreguliere migratie, zoals armoede, instabiliteit, onveiligheid, klimaatverandering en het gebrek aan sociaaleconomisch perspectief. Het kabinet steunt de programma's die uit het EUTF zijn gefinancierd en heeft bijgedragen aan dit fonds voor programma's gericht op terugkeer en re-integratie van in Noord-Afrika gestrande migranten naar hun landen van herkomst.

Het kabinet zal opnieuw steun uitspreken voor het overeenkomen van brede partnerschappen met Afrikaanse landen, die ten doel moeten hebben mensenhandel en mensensmokkel tegen te gaan door sociaaleconomische investeringen en migranten die irregulier in Europa verblijven terug te laten keren naar hun herkomstlanden. In het licht van de ambitie om brede partnerschappen met Afrikaanse landen aan te gaan, zal het kabinet steun uitspreken voor de plannen van de EU voor een nieuwe Afrikaans-Europese alliantie voor duurzame investeringen en banen zoals beschreven in de mededeling van de Commissie van 12 september jl. (COM(2018) 643). Een appreciatie hiervan zal uw Kamer zo spoedig mogelijk via de gebruikelijke kanalen toegaan.

Bij de gedachtenvorming over de ontschepingsarrangementen draagt het kabinet uit dat, in samenwerking met UNHCR en IOM, aan alle internationale kaders inzake zeerecht, asielrecht alsmede mensenrechten dient te worden voldaan. Er liggen geen concrete voorstellen aan bepaalde derde landen voor.

Libië

Op verzoek van Nederland en Duitsland staat Libië geagendeerd. Het recente geweld in Tripoli en de aankomende, internationale conferentie in Rome over Libië zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het is van belang om de komende maanden de EU-eenheid te versterken en onze gezamenlijke effectiviteit te vergroten door richting de Libische groepen eenzelfde boodschap af te geven hoe richting een politieke oplossing van het

conflict te werken. Ook zal Nederland aandacht vragen voor het versterken van de VN en internationale organisaties in Libië.

Ter opvolging van de VN-sancties tegen mensenhandelaren actief in Libië wil Nederland nauwere samenwerking aangaan met Europese partners die nu in de VN-Veiligheidsraad zitten of volgend jaar tijdelijk lid worden. Deze samenwerking moet concreet vorm krijgen op het gebied van implementatie van huidige sancties door o.a. het lokaliseren en beviezen van financiële tegoeden en het instellen van een rapportageverplichtingen door middel van het onderzoeken naar mogelijkheden om de huidige sanctielijst uit te breiden.

Centraal Afrikaanse Republiek

Tijdens de Raad wordt gesproken over de Centraal Afrikaanse Republiek (CAR). De situatie in de CAR is onverminderd zorgwekkend. Twee derde van de bevolking verkeert in nood en van een duurzaam vredesproces is vooralsnog geen sprake. De EU is een actieve speler in het land. De trainingsmissie van de EU in de CAR speelt een belangrijke rol bij het trainen van het leger van de CAR en werd recentelijk per Raadsbesluit (Council Decision (CFSP) 2018/1082, 30 juli 2018) verlengd tot september 2020. Het kabinet steunt deze missie, maar levert hier geen actieve bijdrage aan.

Venezuela

Tijdens de Raad zal worden gesproken over de groeiende migratiestromen vanuit Venezuela naar landen in de regio en de grote uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Het kabinet zet zich er voor in dat de verschillende initiatieven in de regio goed op elkaar zijn aangesloten, zowel in EU-als in VNVR-verband. In dat licht is het positief dat de VN onlangs voormalig vicepresident van Guatemala, Eduardo Stein, als *Joint Special Representative* voor de Venezolaanse vluchtelingen en migranten in de regio heeft benoemd. Het kabinet zal in de Raad, zoals eerder in de VNVR, aandacht vragen voor de gevolgen van de migratiestromen voor de Caribische delen van het Koninkrijk. Het kabinet is van mening dat druk, eventueel ook via aanvullende sancties, nodig is om de Venezolaanse regering te bewegen de mensenrechtensituatie, de rechtsstaat en democratie in het land te verbeteren. Daarnaast moet de EU druk blijven uitoefenen op de Venezolaanse autoriteiten om de humanitaire problemen te onderkennen en aangeboden internationale hulp te accepteren.

Appreciatie mededeling Connectiviteit EU-Azië

Op 19 september brachten Hoge Vertegenwoordiger en Commissie de Gezamenlijke Mededeling «*Connecting Europe and Asia – Building Blocks for an EU Strategy*» uit. De Raad zal hierover naar verwachting conclusies aannemen. Hieronder volgt de kabinetsappreciatie van de Mededeling, conform uw verzoek met kenmerk 2018Z17230/2018D47688.

Met de Mededeling en de raadsconclusies beschikt de Unie dan over een beleidskader dat richting moet geven aan de Euro-Aziatische connectiviteit, over land en zee, door de lucht, tussen mensen en digitaal. Grotere connectiviteit tussen Europa en Azië is goed voor beide continenten; het schept werkgelegenheid, bevordert investeringen en biedt een platform om elkaar aan te spreken op tekortkomingen. Betere connectiviteit tussen Europa en Azië kan ook bijdragen aan versterking van open markten en vrije handel. Het kabinet verwelkomt de Mededeling. Voor Nederland is van belang dat in de Europese benadering van connectiviteit duurzaamheid van de verbindingen centraal staat, vanuit het oogpunt van de

klimaatdoelstellingen uit het Parijsakkoord en de duurzame ontwikkelingsdoelen maar ook de financiële en sociale houdbaarheid zijn van groot belang. Nederland steunt deze inzet op duurzaamheid.

Het economisch verkeer tussen de EU en Azië zal de komende jaren verder toenemen. Om die reden juicht het kabinet het initiatief van EDEO en de Commissie toe om die samenwerking zoveel mogelijk vorm te geven aan de hand van een kader dat uitgaat van *rules based* multilateralisme. Het kabinet erkent ook het belang van gedeelde Europese waarden, beginselen en prioriteiten als uitgangspunten voor de versterking van de connectiviteit tussen Europa en Azië, juist in een wereld die weliswaar steeds meer verbonden raakt, maar ook complexer is en meer rivaliteit kent. Het kabinet onderstreept dat al vele initiatieven op het gebied van connectiviteit lopen en dat nieuwe hier goed op moeten aansluiten. Ook heeft het kabinet aandacht gevraagd voor de verschillende rollen van relevante spelers: het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, maar ook financiële instellingen, zowel de nationale als de multilaterale. Deze brede EU-Azië strategie kan niet los worden gezien van het Chinese *Belt and Road Initiative*. De *EU-connectivity* strategie betreft echter alle Aziatische partnerlanden en Nederland ondersteunt die inzet. In dat licht acht de Unie het van belang – en Nederland onderschrijft dit – dat een communicatiestrategie wordt ontwikkeld die deze connectiviteitsstrategie over het voetlicht bij belanghebbenden weet te brengen.

Overig

Oostelijk Partnerschap

Aansluitend aan de RBZ vindt de jaarlijkse Oostelijk Partnerschap Ministeriële plaats. De ministers van de EU-lidstaten en de OP-landen zullen stilstaan bij de stand van zaken van de «*20 for 2020 deliverables*» van het Oostelijk Partnerschap. Deze deliverables zijn gebundeld onder de hoofdthema's «*stronger economy*», «*stronger governance*», «*stronger connectivity*» en «*stronger society*» alsook enkele dwarsdoersnijdende thema's. De prioriteiten voor Nederland liggen op de onderwerpen rechtsstaatontwikkeling, implementatie van de DCFTA's (*Deep and Comprehensive Free Trade Areas*), bevordering van het maatschappelijk middenveld en vrijheid van media. Het kabinet zal aandacht vragen voor consolidatie van en toezicht op de overeengekomen hervormingsagenda, benadrukken van het uitgangspunt van conditionaliteit en diversificatie tussen de OP-landen. Het kabinet zal benadrukken dat het doel van samenwerking tussen de EU en OP is het vergroten van stabiliteit aan de Oostelijke grens van Europa waar burgers in de OP-landen én in de EU van profiteren. EU-lidmaatschap is niet aan de orde.

VNVR – laatste ontwikkelingen

September

In september was de VS voorzitter van de Veiligheidsraad (VNVR). Als buurland van Venezuela sprak het Koninkrijk, net zoals het dat in de Europese gremia doet, zorgen uit over mensenrechtenschendingen en vroeg aandacht voor de humanitaire situatie en de regionale impact van de crisis (migratie).

Er kon geen overeenstemming worden bereikt binnen de VNVR over de dreigende sloop van Khan al-Ahmar. Op initiatief van het Koninkrijk stonden acht uitgaande en inkomende Europese leden van de VNVR vóór een VR-briefing gezamenlijk de pers te woord om het EU-standpunt over

het Israëliësch nederzettingenbeleid en de dreigende sloop van Khan al-Ahmar uit te dragen.

Verder stond september in het teken van de 73e Bijeenkomst van de Algemene Vergadering; uw Kamer wordt daarover separaat geïnformeerd. In een door president Trump voorgezeten debat over non-proliferatie van massavernietigingswapens onderstreepte de Minister-President de Nederlandse positie als beschermer en voorvechter van multilateralisme. De Minister van Buitenlandse Zaken benadrukte het belang van eenheid van de internationale gemeenschap en de VNVR voor uiteindelijke volledige en verifieerbare denuclearisering van Noord-Korea in een VNVR-briefing over non-proliferatie in Noord-Korea.

Oktober

Op 1 oktober nam Bolivia het voorzitterschap van de VNVR over met focus op Mali, CAR, Soedan, Zuid Soedan en de Westelijke Sahara en een reis van de VNVR naar de Democratische Republiek Congo. Boliviaanse *signature events* zijn de briefing over *Root causes of conflict – the role of natural resources* (16 oktober) en het jaarlijkse open debat over *Women, Peace and Security* (25 oktober).

Op 22 en 29 oktober organiseert het Koninkrijk bijeenkomsten over respectievelijk de inzet van sancties ter bestrijding van *Sexual Violence in Conflict* en een over *Water and Conflict*.

Verder staan op de agenda van deze maand het kwartaaldebat over het MOVP, Syrië, Jemen, Libië, Libanon, de Golan Hoogte, Colombia, Cyprus, een briefing door de President van het Internationaal Gerechtshof en een briefing door de voorzitters van de verschillende antiterrorisme comités.